

روزنامه فرهنگی، اجتماعی صبح ایران

۲۰

www.jamejamdaily.ir

۲۰

پنجشنبه ۴ شهریور ۱۴۰۰ | ۱۷ محرم ۱۴۴۳ | ۲۰ صفحه | سال بیست و دوم - شماره ۶۰۱۶ | استان تهران و البرز ۳۰۰۰ تومان - دیگر استان ها ۲۰۰۰ تومان | Thursday - August 26, 2021

نوجوانه

روزنامه فرهنگی، اجتماعی صبح ایران

۲۰

بیشتر بخوانید |

بررسی تیم اقتصادی دولت و نقاط ضعف و قوت آن در گفت‌وگو با کارشناسان

یک گروه جوان و پراز انگیزه

۳

داروی بیماری قارچ سیاه نایاب شده است خطر این بیماری چقدر جدی است؟

بازار سیاه برای داروی قارچ سیاه

۱۸

بررسی ۹ دلیل که آمارهای مربوط به میزان مطالعه در ایران را با تردید مواجه می‌کند

ما واقعا کتابخوان نیستیم؟

۱۰

برخی بازیکنان در فصل نقل و انتقالات با تحریک احساسات هواداران، نرخ‌شان را بالا می‌برند

تعصب نجومی!

۱۷

با رای اعتماد حداکثری مجلس به وزرای پیشنهادی شرایط برای آغاز به کار دولت و رفع مشکلات مردم فراهم شد

وقت عمل

رئیس جمهور: دولت بدون هیچ وقفه‌ای کار خواهد کرد؛ یک ساعت غفلت هم جایز نیست

کسب‌وفایات | ۲۰

کسب‌وفایات | ۲۰

گزارشی از پشت صحنه برنامه «دست کی بالا» که از شبکه دو پخش می‌شود

قصه‌های دیروز برای بچه‌های امروز

۶

در هجدهمین شماره «هفتگ جام جم» و در روز کارمند از کارمند و زندگی کارمندی گفته‌ایم

روای پشتمیز نشینی

۱۳

نگاه

برجام و ضرورت یک نگاه جدید

حنیف غفاری

دبیر گروه بین‌الملل

طی دو ماه اخیر، مجادله بر سر چند نقاط اختلافی در پروسه احیای توافقی هسته‌ای در وین به نقطه اوج رسیده و منجر به توقف مذاکرات شده است. در این میان، مقامات آمریکایی و اروپایی نه تنها در پروسه رفع تحریم‌ها، بلکه در قبال دو مولفه راستی‌آزمایی و ارائه تضمین در خصوص حفظ توافق هسته‌ای در آینده مقاومت می‌کنند. اما این تنها صورت ماجراست در مذاکرات هسته‌ای تنها نباید روی زمان حال متمرکز شد و باید نگاهی واقع‌بینانه به آینده نیز داشته باشیم. واقعیت این است در دوران ریاست‌جمهوری اوباما (با وجود انعقاد برجام) شاهد بودیم دموکرات‌ها نقض عملی برخی مفاد و متمم‌های مندرج در برجام و قطعنامه ۲۲۳۱ شورای امنیت سازمان ملل متحد را در دستور کار قرار دادند و از برخی ابهامات و شکاف‌های حقوقی برجام نیز به مثابه ابزاری برای اعمال فشار بر ایران استفاده کردند.

هم اکنون واشنگتن و تروپیکای اروپایی در صدد هستند کماکان برجام را به مثابه یک متغیر مستقل در سیاست خارجی ایران حفظ کنند. یکی از مواردی که آمریکا و متحدانش را نگران کرده است، به مواجهه ماهوی دولت سیزدهم با برجام باز می‌گردد؛ در دولت یازدهم و دوازدهم، برجام حکم مقیاس و محوری را داشت که دیگر مولفه‌ها و پدیده‌های حوزه اقتصاد و سیاست خارجی کشور حول آن تعریف می‌شد. محصول این نگاه بازدارنده و نادرست را پس از خروج دولت ترامپ از توافق هسته‌ای مشاهده کردیم. اکنون رئیس‌جمهور و وزیر خارجه دولت سیزدهم هر دو تاکید دارند در عین استمرار مذاکرات، قصد ندارند برجام را به متغیری مستقل در حوزه سیاست خارجی ایران تبدیل کنند. بر این اساس، توافق هسته‌ای حکم پدیده‌ای تاکتیکی، تبعی و در یک کلام، متغیری وابسته را در حوزه اقتصاد و دیپلماسی کشور خواهد داشت. در این صورت، سرزوشت اقتصاد و سیاست خارجی کشور در گروی اخم یا لیخند رقبا و دشمنان فرامنطقه‌ای ایران از جمله آمریکا و تروپیکای اروپایی خواهد بود.

اصلاح نگاه ماهوی دستگاه دیپلماسی و سیاست خارجی کشورمان به برجام، که معلول استقرار دولت جدید در قوه مجریه است، قطعا پدیده‌ای مبارک است. وزن و ماهیت توافق هسته‌ای به اندازه‌ای نیست که بتواند حکم یک نقطه ثقل را در حوزه‌های کلان سیاست‌گذاری کشور داشته باشد. فراموش نکنیم قرار دادن هر پدیده‌ای گذرا، مقطعی و غیرپایدار به عنوان شاه‌کلید و گرانگه اقتصاد کشور، چیزی جز یک خطای راهبردی محسوب نمی‌شود. طی ماه‌های اخیر، بحث بر سر یکی از مهم‌ترین موضوعات اختلافی میان ایران و آمریکا (در پروسه احیای برجام) به نقطه اوج خود رسیده است. این موضوع، همان بازگشت تضمین محور به توافق هسته‌ای از سوی آمریکاست. موضوعی که دولت بایدن تاکنون در شش دور مذاکرات وین زیر بار آن نرفته کماکان اصرار دارد ضمانتی کتبی و مدون برای جلوگیری از خروج دولت فعلی یا بعدی در کاخ سفید از برجام ارائه نخواهد کرد.

اصل اصرار طرف آمریکایی مبنی بر عدم ارائه تضمین در پروسه بازگشت به توافق هسته‌ای، معلول تلاش پشت پرده آمریکا در حفظ هندسه و هرم تحریم‌ها علیه ایران است. ریچارد نیوی و رابرت مالی (مسئولان امور ایران در وزارت خارجه آمریکا) بارها در جلسات مخفیانه و آشکار تاکید کرده‌اند بازگشت آمریکا به توافق هسته‌ای باید به گونه‌ای صورت گیرد که با اضلاع ساختار اصلی تحریم‌ها علیه ایران و امکان برقراری لفظه‌ای دوباره تحریم‌ها منافات و تعارضی نداشته باشد. آیا از دل این نگاه بازدارنده، توافقی پایدار حاصل خواهد شد؟

جناب آقای دکتر سیداحمد علوی

عضو محترم شورای اسلامی شهر تهران

در گذشت پدر بزرگوار تان را تسلیت عرض نموده، از درگاه خداوند برای آن مرحوم غفران و برای بازماندگان صبر و اجر مسألت می‌نمایم.

موسسه فرهنگی – مطبوعاتی جام جم

دزنگ

دیپلماسی و میراث تمدنی

علیرضا حبیبی

مدیر رادیو فرهنگ

«امروز يك جبهه عظيم فرهنگي در برابر جمهوری اسلامی به وجود آمده که البته خود این ناشی از عظمت جمهوری اسلامی است؛ خود این ناشی از اقتدار شماس است. اگر جمهوری اسلامی يك موجود ضعیف و غلبه‌پذیر بود و می‌توانستند راحت از میدان بیرونش کنند، متناظر با حفظ حاکمیت و محیطی فرصت‌آفرین است. بهبود روابط فرهنگی با مردم کشورهای همسایه در چه شرایطی باعث تنظیم و تقویت روابط در سایر امور با دولت‌ها و افزایش منافع ملی کشور ما خواهد شد؟

۳- اشتراکات تاریخی و فرهنگی با کشورهای حوزه تمدنی نورو و ایران فرهنگی می‌تواند منجر به تقویت روابط سیاسی و اقتصادی شود. حال جمهوری اسلامی ایران به عنوان کشوری که ظرفیت‌های عظیم تمدنی و فرهنگی زیادی دارد و همچنین با اتکا به مؤلفه‌های دیپلماسی فرهنگی خود، چگونه می‌تواند در این زمینه عمل کند؟

۴- نقش‌آفرینی تشکلهای غیردولتی، انجمن‌های دوستی، صاحبان اندیشه، گفت‌وگو، قلم و نویسندگان، توانمندی‌های هنرمندان و مفاخر کشورمان در تعاملات منطقه‌ای و جهانی، درک متقابل و ارتباطات انسانی موثر است. چگونه می‌توان بازار فرهنگی جدید و منظومه گفت‌وگامی تازه‌ای را برای نیل به مقاصد مورد نیاز در این حوزه تعریف کرد؟

۵- نظر به اهمیت نقش قدرت دولت‌ها در تنظیم روابط خارجی و چرخش قدرت از نوع سخت به نرم، فرهنگ و مؤلفه‌های فرهنگی چگونه می‌توانند همسو با سیاست خارجه، در افزایش قدرت در تعاملات میان دولت‌ها و نهادهای بین‌المللی موثر واقع شوند؟

۶- برانگیختن حس مسوولیت، مشارکت، همپاری و همدلی در بین نیروهای ایرانی خارج از کشور امری مرسوم در دولت‌هاست. با توجه به فضای خاص و موقعیت ایرانیان در خارج از کشور، چگونه می‌توان برای دستیابی به اهداف بلند دیپلماسی فرهنگی خلاقانه‌تر و عالمانه‌تر اقدام کرد؟

۷- ظرفیت‌های تمدن‌سازی و هم‌افزایی فرهنگی، تولید و انتشار کتاب و ترجمه آثار مشترک علمی و دانشگاهی و رونق نهضت نظریه‌پردازی در جهان اسلام چندی است از درجه اهمیت دورافتاده است. راهکار این مهم و احیای این بنیان فرهنگی چیست؟

۸- فرآیند جهانی شدن، یکی از چالش‌های امروز کشورهاست و در شرایط جدید، مرزها و اقوام اهمیت بیشتری پیدا کرده و هویت ملی را به مخاطره انداخته است. سهم دیپلماسی و گفت‌وتمان‌سازی فرهنگی برای مقابله با این چالش دولت - ملت چگونه ارزیابی می‌شود؟

۹- یکی از مؤلفه‌های مشترک و ظرفیت‌های هویت‌ساز، زبان و ادب فارسی است. تعامل و بهبود همکاری‌ها با کشورهای فارسی‌زبان و دوستدار زبان و ادبیات فارسی مستلزم توجه ویژه و برنامه‌ای است. چه برنامه‌هایی می‌تواند این سرمایه بزرگ را تقویت و هم‌افزا کند؟

۱۰- در جمهوری اسلامی ایران با توجه به ماهیت انقلاب اسلامی که عمده آن فرهنگی است، اجرا و نظارت بر قوانین و مصوبات برنامه‌های توسعه فرهنگی کشور و پیوست‌های فرهنگی چگونه تحلیل، رصد، اجرا و ارزیابی می‌شوند؟

مقابله با ایستاد.

رهبر معظم انقلاب در دیدار بامسئولان دستگاه‌های فرهنگی ۸۷/۱۱/۷ فرهنگ زبان مشترک ملت‌هاست. برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری در دولت‌ها و جوامع بشری، بدون توجه به فرهنگ ممکن نیست. احیای ظرفیت‌های فرهنگی مهم‌ترین کارکرد پیوستاری در جامعه و تسهیلگر روابط دولت‌هاست. اگر دیپلماسی فرهنگی را استفاده از توانمندی‌ها و داشته‌های فرهنگی و میراثی يك ملت برای تأثیرگذاری مستقیم بر افکار و عقاید ملت‌های دیگر بدانیم، ایران سرزمینی است که سرشار از چنین توانمندی‌هایی در سطوح مختلف تاریخی، سیاسی، فرهنگی و دینی است. شاید بتوان گفت استفاده از چنین ظرفیت‌هایی در دیپلماسی فرهنگی ایران، می‌تواند راهگشای مناسبی برای حفاظت و تاییدی برای منافع ملی باشد.

بررسی رابطه قدرت و فرهنگ از موضوعات و درون‌مایه‌های جامعه‌شناسی فرهنگ است. فرهنگ يك ارتباط اندام‌واره و انگیزشی با سایر عرصه‌های قدرت سیاسی و اقتصادی دارد. فرهنگ به صورت ذاتی بر اقتصاد، سیاست و تمامی عرصه‌های اجتماع تأثیر می‌گذارد، چراکه فرهنگ محصول تعامل اجتماعی است، بخشی از جهان اجتماعی ملت‌ها به شمار می‌آید و تسهیل‌کننده روابط سیاستمداران، تاجران اقتصادی و تولیدکنندگان است.

دسترسی به قدرت فرهنگی، از جمله اهداف مهم دیپلماسی کشورها در حوزه سیاست بین‌الملل است که به تناسب موقعیت، جایگاه، امکانات، فرصت‌ها و ظرفیت‌های فرهنگی هر کشور به شیوه‌های مختلف دنبال می‌شود.

جمهوری اسلامی ایران براساس رسالت فرهنگی خود در راستای تقویت و تعامل بیشتر دولت‌ها و ملت‌ها با توجه به بررسی ظرفیت‌های مشترک فرهنگی، اجتماعی، معرفی مفاخر فرهنگی و ادبی، میراث تمدنی و تاریخی، ادبیات، کتاب و ترجمه، مطالعات ایران‌شناسی، رونق محصولات فرهنگی و تولیدات هنری، گسترش زبان و ادبیات فارسی درصدد رونق فرهنگی و شناخت ظرفیت‌های نهفته ملت بزرگ ایران و کشورهای دیگر نسبت به یکدیگر است.

دیپلماسی فرهنگی فرآیند موثری است که در آن فرهنگ يك ملت به ملت‌ها و کشورهای دیگر ارائه می‌شود و خصوصیات منحصر به‌فرد فرهنگی ملت‌ها در سطوح دوجانبه و چندجانبه ترویج می‌یابند. تأثیرگذاری فرهنگ در حوزه سیاست خارجی به اندازه‌ای است که از آن به‌عنوان قدرت نرم در سیاست خارجی دولت‌ها بحث می‌شود و عنوان دیپلماسی فرهنگی به آن می‌دهند.

طرح چند مساله و پرسش، در آغاز به کار دولت سیزدهم باهدف

یادداشت

همراهی امیدآفرین

سیدمحمد حسینی

معاون پارلمانی رئیس‌جمهور

مجلس یازدهم دیروز به کابینه سیزدهم رای اعتماد دارد و از این پس قوه مجریه دوران جدید خود را آغاز کرد. در شرایطی که دولت و مجلس به عنوان دو نهاد حکومتی در جبهه انقلاب قرار دارند با این وصف شاهد بودیم که رویه خانه ملت در جریان رسیدگی به صلاحیت وزیران پیشنهادی متفاوت بود و نمایندگان از جدیت بیشتری برخوردار بودند. در این دوره از جلسات رای اعتماد، چهره‌های معرفی از سوی رئیس‌جمهور محترم در کمیسیون‌های مجلس حضور پیدا کردند و نمایندگان سوالات و ابهامات خود را در رابطه با سابقه، کارنامه و برنامه‌های آنان وزیران پیشنهادی مطرح کردند. این جدیت در بررسی صلاحیت‌ها از آنجا ناشی می‌شود که برابر با وعده‌های داده شده قرار است مسیر دولت تحولی باشد و به سمت تغییر وضع موجود حرکت کنیم. در جریان رسیدگی به صلاحیت وزیران پیشنهادی، کمیسیون‌های تخصصی هم به صورت فعال ظاهر شدند و کارنامه چهره‌های معرفی شده برای تصدی وزارت از سوی اعضای کمیسیون‌های مختلف مورد راستی‌آزمایی از منظر تحصیلات، تخصص، عملکرد و برنامه‌ها قرار گرفت و تطابق این برنامه‌ها با اسناد بالادستی مورد بررسی قرار می‌گرفت و در نهایت در صحن علنی مجلس هم نظرات مثبت و منفی کمیسیون‌ها نسبت به وزیران پیشنهادی اعلام می‌شد. نمایندگان موافق و مخالف به با صراحت به بیان دیدگاه‌های خود می‌پرداختند. رویکرد مجلس در جریان بررسی صلاحیت وزیران پیشنهادی و همچنین رای اعتماد به اعضای دولت را باید به فال نیک گرفت. از این جهت نمایندگان مردم کاملاً به این نکته واقفند که در راستای عمل به وظایف و تکالیف قانونی‌شان، نسبت به قول‌ها و وعده‌های داده شده از سوی اعضای هیات دولت در جریان رای اعتماد عمل کنند و در آینده نسبت به کوتاهی‌های صورت گرفته مطالبه‌گری داشته باشند.

از سوی دیگر رای اعتماد به ۱۸ وزیر پیشنهادی حاکی از آن است که عزم مجلس برقراری تعامل مناسب و شایسته با دولت است و امید است که با همکاری دو قوه مقننه و مجریه، زمینه برای بهبود شرایط کشور فراهم شود. شرایط کشور حساس است و با مشکلات زیادی روبه‌رو هستیم. دولت از امروز مستقر شده و وظیفه سنگینی در قبال رسیدگی به اولویت‌های کشور در مولاتی مثل مقابله با بیماری کرونا و بهبود وضعیت معیشتی مردم دارد. امید در دوره جدید شاهد پیوند خوبی میان قوا باشیم و به جای اصطکاک و تنش، تعاملات میان دولت و مجلس در مسیر همکاری و همراهی قرار گیرد.